

PROVIMI I MATURES SHETËRORE 2010

SESIONI I

(I DEJYRUAR)

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

VARIANTI A

Lënda: Letërsi dhe Gjuhë shqipe

Gjimnazi: Drejtimi natyror

Udhëzime të përgjithshme:

- Testi përbëhet nga dy pjesë.
- Testi përmban një total prej 50 pikësh.
- Testi ka 25 pyetje. 13 me zgjedhje dhe 12 me zhvillim.
- Për pyetjet me zgjedhje përgjigja e saktë vlerësohet me 1 pikë.
- Për pyetjet me zhvillim përgjigjet konsiderohen orientuese dhe në skemë parashikohen variantet e mundësive të përgjigjeve të nxënësve. Për rastet kur përgjigja e nxënësit nuk përshtatet plotësisht me përgjigjen në skemë, por afron me logjikën e saj, komisioni i vlerësimit këshillohet me drejtuesin teknik dhe specialistin e AVA për vlerësimin përfundimtar të pyetjes.
- Vlerësimi i pyetjes *ese* do të bëhet duke pasur parasysh rubrikat në tabelën e vendosur në fund të pyetjes dhe që është posaçërisht për vlerësuesit e testit.
- Saktësia gjuhësore ndikon negativisht në vlerësimin e nxënësit, në ato raste, kur ka përsëritje të theksuar gabimesh ose gabime të cilat prishin në mënyrë të vazhdueshme kuptimin e shprehjes.

PJESA II**BALZAK****Evgjeni Grande**

Pyetja 13	C	1 pikë
Pyetja 14	A	1 pikë
Pyetja 15	C	1 pikë
Pyetja 16	D	1 pikë
Pyetja 17	D	1 pikë
Pyetja 18	A	1 pikë
Pyetja 19	C	1 pikë

Pyetja 20 **1 pikë****Model përgjigjeje:**

Karli reagon kështu: *pa dëgjuar më fjalët e të ungjit, u lëshua me vrap nëpër oborr, ngjiti shkallët, hyri në dhomë, u plas në shtrat.*

Ose

Nxënësi mund ta thotë të perifrazuar: **u ndje keq dhe i vetmuar nga ajo që i tha ungji, nga lajmi i keq që mori, s'e mbajti veten, qau etj.**

1 pikë. Nëse nxënësi jep situatën duke e marrë atë nga fragmenti ose duke e perifrazuar me fjalët e tij.

0 pikë. Nëse nxënësi jep përgjigje të gabuar ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 21 **3 pikë****Model përgjigjeje:**

a- Fjalë të fjalorit të Grandesë janë:

flori, thesar, ar, pasuri, verdhushka, etj.

b- Shembuj fjalësh të urta:

Shpirti nuk blihet me flori.

Koha është flori.

Kush gjen një mik, gjen një thesar.

Ndonjëherë heshtja është flori, fjala argjend.

Jo çdo gjë që shkëlqen është ar etj.

3 pikë. Nëse nxënësi jep dy fjalë të përafërta me fjalën *para* dhe një fjalë të urtë mbi paranë, thesarin, floririn etj.

2 pikë. Nëse nxënësi jep vetëm dy fjalët ose jep fjalën e urtë së bashku me një fjalë.

1 pikë. Nëse nxënësi jep njëren nga ato.

0 pikë. Nëse nxënësi jep përgjigje të gabuar ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 22**2 pikë****Model përgjigjeje:****Kuptimi mbi shprehjen mbështetet në këtë model përgjigjeje:**

a- Kjo shprehje është e lidhur me mendimin që ka plaku Grande mbi **vlerat njerëzore**. Sipas tij çdo gjë është në rregull kur ke para. Tashmë që Karlit nuk i ka mbetur më asgjë, plaku mendon se ai mund të **shfrytëzojë** Evgjeninë ose vetë atë, mund të **dëmtojë** pasurinë e tij, ose tani vetë plaku nuk e sheh më si më parë Karlën, si objekt nga ku **mund të përfitonte**, por si **një barrë**.

b- Plaku këtu del: **koprac, i pashpirt, i lig**, etj.

2 pikë. Kur nxënësi jep një shpjegim të thjeshtë për shprehjen, kur shpjegimi është i lidhur me fragmentin dhe nxjerr një tipar të plakut Grande.

1 pikë. Kur nxënësi jep vetëm tiparin ose vetëm shpjegimin për shprehjen.

0 pikë. Kur nxënësi jep përgjigje të gabuar ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23**3 pikë****Model përgjigjeje:**

a. Shenja e pikësimit është: **reticensa, trepikëshi**.

b- **Shpjegimi:** trepikëshi nëkupton që Evgjenia ka frikë, nuk ka kurajo të përballet me të atin, nëkupton sjelljen arbitrare të Grandesë etj. Pranohen përgjigje të përafërta me këto variante, që janë të lidhura me kontekstin e fragmentit.

3 pikë. Nëse nxënësi gjen trepikëshin ose reticensën dhe shpjegon sipas mendimit të tij se çfarë nënkupton ajo, duke iu përshtatur kontekstit.

2 pikë. Nëse nxënësi jep terpikëshin dhe jep një shpjegim të pjesshëm të nënkuptimit.

1 pikë. Nëse nxënësi jep vetëm trepikëshin ose vetëm një shpjegim të pjesshëm të nënkuptimit.

0 pikë. Nëse nxënësi jep përgjigje të gabuar ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 24**3 pikë****Model përgjigjeje:**

a- Situata dramatike shkaktohet nga lajmi i **vdekjes së atit të Karlit dhe reagimit në familjen Grande dhe të pjesëtarëve të saj**.

Ose

Situata dramatike lidhet me përjetimin e thellë të Evgjenisë, kur kupton me ç' baba ka të bëjë.

Pika kulmore është vetë fjalia e fundit e fragmentit: - *të japësh falimenton*, - *ia ktheu i ati*, është çnderimi më i madh midis gjithë çnderimeve të tjera.

b- Shpjegimi:

Ky kalim ndodh duke e përgatitur lexuesin, **hap pas hapi**; fillimisht jepet lajmi i vdekjes së vëllait të Grandesë, më pas gjendja e Karlit, drama e Evgjenisë, që njohu natyrën e vërtetë të të atit, më pas Plaku Grande i shqetësuar, merret vesh falimentimi dhe në fund vlerësimi i Grandesë për falimentim.

Vetë fjalia e fundit e fragmentit është pikë kulmore: - *të japësh falimenton*, - *ia ktheu i ati*, është çnderimi më i madh midis gjithë çnderimeve të tjera.

3 pikë. Nëse nxënësi gjen situatën dramatike, identifikon pikën kulmore dhe shpjegon kalimin nga njëra te tjetra.

2 pikë. Nëse nxënësi jep të saktë vetëm përgjigjen e pikës (b)/ ose jep përgjigjen e pikës (a) dhe pjesërisht përgjigjen e pikës (b).

1 pikë. Nëse nxënësi jep vetëm përgjigjen e pikës(a) ose vetëm pjesërisht përgjigjen e pikës (b).

0 pikë. Nëse jep përgjigje që nuk ka lidhje me ç’i kërkohet ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 25

4 pikë

Model përgjigjeje:

a- Pasojat shpirtërore të personazheve për shkak të *parasë* janë si më poshtë:

- Paraja plakun **Grande** e ka kthyer në **një koprac të pashpirt, ka tharë** tek ai çdo ndjenjë njerëzore. Paraja është pasioni i tij i vetëm.

- **Evgjenia** është një vajzë e ndjeshme, që **viktimizohet** nga pushteti i parasë.

- **Karli** ndien **dhimbje** për humbjen e të atit dhe jo për humbjen e pasurisë. Ose Karli në përballje me paranë e ruan ende ndjeshmërinë humane.

- **Znj Grande** gjithashtu është **viktimë e pasionit tiranik** të të shoqit për paranë. Është një hije në familje.

b- Zgjidhja e romanit paraqitet e tillë:

- Plaku Grande vdes “**skllav**”i parasë.

- Karli **zgjodhi paranë** dhe jo dashurinë.

- Evgjenia bën **një jete asketike**, ndjek **amanetin** e të atit. **Viktima e vërtetë është Evgjenia**. Ajo shuhet e vetme.

4 pikë. Nëse nxënësi jep pasojën për dy personazhet dhe interpretimin për fundin e romanit.

3 pikë. Nëse nxënësi jep dy nga personazhet dhe interpreton pjesërisht zgjidhjen.

2 pikë. Nëse nxënësi jep vetëm dy pasojat e personazheve/ ose një pasojë dhe pjesërisht interpretimin/ ose vetëm shumë mirë interpretimin.

1 pikë. Nëse nxënësi jep vetëm njërën nga ato që thamë më lart.

0 pikë. Nëse përgjigja nuk ka lidhje me kërkesën ose nxënësi nuk përgjigjet fare.